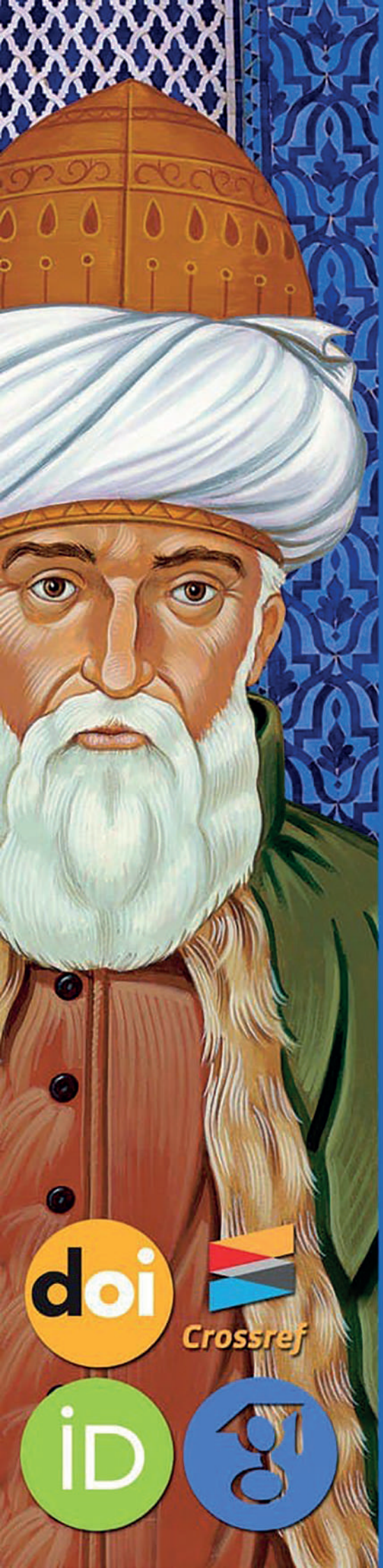

Tadqiqot UZ

ЎЗБЕКИСТОН ОЛИМЛАРИ ВА ЁШЛАРИНИНГ ИННОВАЦИОН ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАРИ

МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

2021

- » Ҳуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидаги изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

31 OKTYABR
№33

CONFERENCES.UZ

"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР" МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 33-КЎП ТАРМОҚЛИ ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ
9-ҚИСМ

МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ 33-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-9

MATERIALS OF THE REPUBLICAN 33-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-9

ТОШКЕНТ-2021

УУК 001 (062)
КБК 72я43

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" [Тошкент; 2021]

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" мавзусидаги республика 33-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 октябрь 2021 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2021. - 53 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фарғона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидаги изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шохида Юсуповна (Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети)

6.Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт
PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт
Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш
Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
Бобохонов Олтибой Рахмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн
Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт
Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманган мухандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари
Доцент Сохадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика
Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария
Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари
Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар
Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География
Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси
© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

ИҚТИСОДИЁТДА ИННОВАЦИЯЛАРНИНГ ТУТГАН ЎРНИ

1. Khusainov Nadirshox Rakhmatullaevich
THE ROLE OF MARKETING IN TOURISM 7
2. Nuriddinov Jahongir Fazliddin o'g'li, Sirojov Nurmat Nusrat o'gli
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT SO'NDIRILISHINING NAZARIY VA AMALIY MEXANIZMLARINING ASOSLARI....9
3. Сапарова Мохира Алишер кизи
РАЗВИТИЕ ИННОВАЦИОННЫХ МАРКЕТИНГОВЫХ ИНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГИЙ В МАЛОМ БИЗНЕСЕ....11
4. З.К.Рахимов
ҚИШЛОҚДА СЕРВИС СОҲАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ НАЗАРИЙ ЖИҲАТЛАРИ....13
5. З.К.Рахимов
ҚИШЛОҚ ЖОЙЛАРИДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ҲОЛАТИ 16
6. Э.Н.Ходжаев, О.Ш.Жумақулов
ИҚТИСОДИЁТГА КИРИТИЛАЁТГАН ИНВЕСТИЦИЯЛАР МИҚДОРИ МАМЛАКАТ ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ СУРЪАТЛАРИНИ БЕЛГИЛОВЧИ ОМИЛДИР 19
7. А.П.Ҳазратов
АЛОҚА ХИЗМАТЛАРИНИНГ СОЦИАЛ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШДА РАҚАМЛАШТИРИШНИНГ РОЛИ....22
8. А.П.Ҳазратов
ЎЗБЕКИСТОНДА АЛОҚА ХИЗМАТЛАРИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ....26
9. Хусаинова Лейла Юнусовна
ПРОБЛЕМЫ ВНЕДРЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ ДЛЯ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ СФЕРЫ ТУРИЗМА....30
10. Хамракулова О.Д.
ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕХОДА НА ИННОВАЦИОННЫЙ ПУТЬ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА....33
11. Хамракулова О.Д.
ПРОБЛЕМЫ УЛУЧШЕНИЯ ИНВЕСТИЦОННОЙ АКТИВНОСТИ И ФАКТОРЫ НА ЕГО ВЛИЯЮЩИЕ В ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА....36
12. С.А. Бабаназарова
РАҚАМЛИ ТАЪЛИМНИ ЖОРИЙ ҚИЛИШ ОРҚАЛИ ТАЛАБА-ЎҚУВЧИЛАР ИҚТИДОРИГА ҚАРАБ ЎҚИТИШ ИМКОНИЯТЛАРИ....39
13. Халикова Л.Н.
ТЕМУР ТУЗУКЛАРИ: ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАШДА НАЗАРИЙ ҚАРАШЛАР 42
14. Ҳайдаров Ж.А.
ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИДАГИ КОРХОНАЛАРНИ ТАШКИЛИЙ-ИҚТИСОДИЙ МЕХАНИЗМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ 45
15. Ш.Б.Омонов
ИНВЕСТИЦИОН МУҲИТНИ ЯХШИЛАШ, ИНВЕСТИЦИЯ СИЁСАТИНИНГ ЗАМОНАВИЙ ШАРТ-ШАРОИТЛАРИ....48
16. Р.М.Мусаев, О.Ш.Жумақулов
ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИ ШАРОТИДА ҲАР БИР ИНВЕСТИЦИЯ ТУРИНИНГ ЎЗИГА ХОС ЎРНИ....50

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИ ШАРОТИДА ҲАР БИР ИНВЕСТИЦИЯ ТУРИНИНГ ЎЗИГА ХОС ЎРНИ

Р.М.Мусаев
и.ф.н.доцент Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти. Молия кафедраси
О.Ш.Жумақулов
Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти, магистранти

Аннотация: ушбу мақолада мамлакат иқтисодиётида иқтисодий ўсиш, ишлаб чиқаришнинг ташкил этилиши, миллий валюта барқарорлиги ва бошқа кўплаб жараёнлар бевосита мамлакатга киритилаётган инвестициялар миқдорига боғлиқ эканлигига алоҳида эътибор қаратилган.

Калит сўзлар: миллий иқтисодиёт, ички инвестиция, инвестиция, инвестицион лойиҳа, инвестицион ресурслар.

Бозор иқтисодиётининг асосий иқтисодий тушунчаларидан бири инвестициялар тушунчаси бугунги ҳаётимизга кенг ва тез кириб келишининг ўзи унинг моҳияти ва аҳамиятини, зарурлигини кўрсатади.

Инвестиция лотинча **«инвест»** сўзидан олинган бўлиб **«сармоя»** деган маънони билдиради. Кенгроқ маънода қулланилганда фойда олиш мақсадида мамлакат ичкарисида ва чет елларда саноат, қишлоқ хўжалиги ва бошқа тармоқларига қўйилган узоқ муддатли маблағ сармояни билдиради.

Бугунги кунда инвестиция ва инвестицион жараён тушунчасига амалиғтчилар ҳар хил нуктаи назардан карайдилар. Айрим олимлар инвестицияни ҳали ҳам **«капитал қуйилмалар», «капитал қурилиш»** категорияларига тенглаштириб келадилар. Аксини олганда, инвестиция ҳажми жиҳатдан ҳам, ранг-баранглиги жиҳатдан ҳам ҳозир айтилган категориялардан устун туради. Бозор иқтисодиёти шароитларида **«капитал қуйилмалар», «капитал қурилиш»** категориялари инвестицияларнинг таркибий қисмидир.

Инвестицияни иқтисодий аҳамияти тўғрисида фикр юритадиган бўлса, бу ўринда «инвестиция» тушунчасининг молиявий, мулкий ва интелектуал қадриятларни такрор ишлаб чиқариш интъиқоси бўлишини дастлабки ва асосий тушунча бўлиб майдонга чиқишини унутмаслик керак.

Инвестиция тўғрисида қабул килинган қонунда кўрсатилишича инвестиция - бу иқтисодий самара олиш ёки ижобий ижтимоий натижага еришиш учун сарфланадиган пул маблағлари, банкларга қўйилган омонатлар кабилар, қимматли қоғозлар, технологиялар, машиналар, асбоб ускуналар ва самара берадиган бошқа ҳар кандай бойликлардир.

Хорижий мамлакатлар тажрибаси ва инвестиция тўғрисида узимизда қабул килинган қонуннинг таҳлилидан келиб чикиб, инвестициянинг шартли равишда 3 та турини ажратиш мумкин.

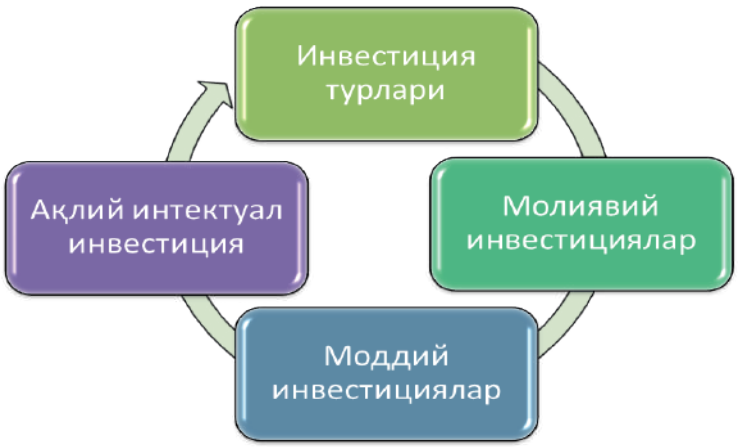

1-расм. Инвестиция турлари

Янги Ўзбекистон иқтисодиёти шаротида ҳар бир инвестиция турининг ўзига хос ўрни бўлади. Молиявий инвестициялар таркибига маҳаллий ва хорижий мамлакатларнинг пул бирликлари, банклардаги омонатлар, векселлар ва бошқа қимматли қоғозлар ҳамда уларга тенглаштирилган бойликлар киради.

Моддий инвестициялар таркибига асосий фондлар яъни бинолар, асбоб-ускуналар, иншоатлар ва бошқа турдаги асосий ишлаб чиқариш фондларининг актив ва пассив қисмлари киради.

Ақлий инвестициялар миқдори жуда ранг-барангдир, яъни улар мулкий ҳуқуқлар шаклидаги инвестициялар ва табиий ресурслардан фойдаланиш шаклидаги инвестициялардан иборат.

Мулкий ҳуқуқлар гурухига кирган инвестицияларнинг хиллари бозор муносабатларига нечоглик ривожланишига, миллий бозорларнинг узига хос томонларига караб ҳар хил бўлади. Аклий меҳнатга оид ҳақ-ҳуқуқлар шаклидаги инвестициялар таркибига муаллифдик ҳуқуқлари, товар белгиларига бериладиган лицензиялар ва бошқа хил егалик ҳуқуқлари киради.

Табиий ресурслардан фойдаланиш ҳуқуқлари кўринишидаги инвестициялари ер ва бошқа табиий ресурслардан фойдаланиш ҳуқуқларини уз ичига олади.

Ҳамма турдаги инвестициялар, уларнингн хажмидан катъий назар, бирор-бир инвестицион жараённинг натижасидир.

Инвестицияда қатнашиш таснифига кўра:

а) тўғридан-тўғри инвестициялар - асосан объект аник маълум максадни амалга ошириш реал бўлган тақдирда юналтирилган маблағдир.

Б) бошқа инвестициялар – булар воситачилар оркали объектларга сарфланади ва олиган даромад мижозлар ўртасида таксимланади.

Ўзбекистон ва жаҳон иқтисодиётининг келгуси тараққиёти, асосан, инвестицияларга боғлиқлигини бугунги кунда деярли ҳар бир мутахассис ва хўжалик юритувчи субъект англаб етганлигини назарда тутсак, ҳозирги кунда республикамиз иқтисодиётига инвестицияларни, хусусан, чет эл инвестицияларини кенгроқ жалб этиш уларнинг мамлакатимизда ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг самарали ижросини таъминлашнинг муҳим асосига айланганлиги билан боғлиқлигини тушуниб олиш қийин эмас.

Мамлакат иқтисодиётида иқтисодий ўсиш, ишлаб чиқаришнинг ташкил этилиши, миллий валюта барқарорлиги ва бошқа кўплаб жараёнлар бевосита мамлакатга киритилаётган инвестициялар миқдорига боғлиқ. Инвестициянинг иқтисодий аҳамияти ривожланаётган давлатлар мисолида, айниқса, яққол намоён бўлади. Миллий иқтисодиёт учун инвестициянинг муҳимлиги ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва модернизация қилишда кўринади.

Инвестицион фаолиятни маблағ билан таъминлаш ҳар хил маблағлар ҳисобига амалга оширилади:

Ўзига карашли ва жалб этилган маблағлар, белгиланган тартибда чиқарилган қимматбаҳо қоғозлар, заёмлар ва бошқалар шулар жумласидандир.

Бугунги кунда Ўзбекистон хорижий инвестицияни қайси турини кўпрок жалб қилиши керак деган савол туғилади. Аввало, биз бугунги кунда хорижий моддий инвестиция ўзлаштиришимиз зарур. Бу бизга янги технологиялар ва бошқа асосий ишлаб чиқариш фондларини жалб қилиш дегани. Бу турдаги хорижий инвестицияни жалб қилиш ҳисобига қуйидаги ютуқларга эришиш мумкин:

- Асосий ишлаб чиқариш ҳисобига фонд кайтими кўрсаткичи ошади;
- Асосий ишлаб чиқариш ўсиши бюджет тушумини оширади;
- Асосий ишлаб чиқариш ўсиши ишсизликни камайтиради;

Ва нихоят республикамизда аҳолини импорт товарлар ва хизматларга бўлган талаби қондирилишига қисман эришилади Давлат энг керакли товарлар импортини валюта билан таъмиламокда. Бирок бу уз ўрнида бизни валюта захирамизни камайтиради ва қарзни оширади.

Ўз ўрнида агар инвестицион муҳит ёмон бўлса, инвестиция қўшни давлатларга оқади. Демак, биз инвестицион муҳитга катта эътибор беришимиз керак.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Вахабов А.В., Хажибакиев Ш.Х., Муминов Н.Г. Хорижий инвестциялар. Ўқув қўлланма. - Тошкент: «Молия», 2010.

2. Ваҳобов А. ва бошқ. Халқаро молия муносабатлари: Дарслик /Муал.: А.Ваҳобов, Н.Жумаев, У.Бурханов. – Т.: «Шарқ», 2003.

3. Вахобов А.В., Маликов Т.С. Молия. Дарслик / Тошкент Молия институти. – Тошкент: «Ношир», 2011.

4. Ғозибеков Д., Э.Носиров. Ўзбекистон иқтисодиётига хорижий инвестицияларни жалб қилиш. Рисола. – Т.: «Иқтисод-молия». 2007. – Б. 48.

5. Ғозибеков Д. Ғ. Инвестицияларни молиялаштириш масалалари. Тошкент: «Молия», 2003.

"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР" МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 33-КЎП ТАРМОҚЛИ ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

(9-қисм)

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 31.10.2021

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000